

Yaşar Miraç

1953 Trabzon doğumlu. 1971'de Trabzon Lisesi'ni bitiren Miraç yükseköğrenimini Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafya Fakültesi'nde tamamladı. İlk şiirleri 1960'lı yılların sonunda Trabzon'daki yerel gazetelerde görünen şairin sonraki şiir ve yazıları dönemin önde gelen edebiyat dergileri ve gazetelerinde yayımlandı. Yaşar Miraç'ın 1979 yılında yayımlanan *Trabzonlu Delikanlı* adlı kitabı bir ilk yapıtı olarak büyük ilgi gördü ve 1980 Türk Dil Kurumu Şiir Ödülü'nü kazandı. Devam kitapları sayılabilecek *Gül Ekmek* (1980) ve *Taliplerin Ağıdı* (1980) isimli kitapları *Trabzonlu Delikanlı* ile birlikte 12 Eylül askeri rejimi tarafından yasaklandı. Editörlüğünü üstlendiği Yeni Türkü Yayınları'nda 1979'dan başlayarak dönemin genç şairlerinin ilk yapıtlarını ve diğer kitaplarını yayımlayan Miraç'ın *Çan Deresi Türküleri* (1981), *İçli Şarkılar* (1981), *Trabzon'dan Çıktım Yola* (1981), *İstanbul Bir Kırmızı Gül* (1985), *Yurdumun İşçileri* (1985), *Barış Güllerinin Gümüş Denizi* (1986), *Güleriz Ağlanacak* (1988), *Karadeniz Hırçın Kız* (1988) adlı kitapları 1980'li yıllarda okurla buluştu. Miraç 1982'de yurtdışına çıktı ve yirmi yılı aşkın süre Almanya'da yaşadı. 1990'ların sonu ve 2000'li yıllarda *Lazcaz*, *Deli Dumrul Sarı Yıldız*, *Pembe Halk*, *Trabzonaşk* ve *Sevgili Mutsuzluğum* adlı şiir kitaplarıyla, usta ressamlarımızın renkli resimlerinin yer aldığı *1001 Şiir* adlı kitabı değişik yayınevlerinden yayımlandı.

1980'lerde bazı eleştirmenlerce *Yeni Halk Şiiri*'nin öncüsü olarak nitelenen Miraç'ın şiirleri Almanca, İngilizce, Rusça başta olmak üzere birçok dile çevrilmiş; adını verdiği Yeni Türkü müzik topluluğu da içlerinde olmak üzere farklı müzisyenler tarafından bestelenmiş ve yorumlanmıştır. Önemli uluslararası sempozyumların davetlisi ve katılımcısı olan şair, *Barış Güllerinin Gümüş Denizi* kitabındaki *Dilsiz Sevdalılar* bölümüyle 1983 Abdi İpekçi Barış ve Dostluk Ödülü'ne değer görülmüştür.

Memleketi Trabzon'a ve futbol tutkusuna adanmış yapıtları bulunan Miraç'ın çocuk oyunları, masal, film ve belgesel senaryosu dallarında da bazıları filme alınmış çok sayıda çalışması vardır. Miraç'ın *Kömürkirchen* adlı belgesel-şiir kitabı ve *Trabzonlu Delikanlı* adlı yapıtı geçtiğimiz yıllarda yayınevimiz tarafından yayımlanmıştır.

Yaşar Miraç'ın yeni kitabı *O Güzel İnsanlar*, zamanın unutmaya, unutturmayaya ayarlı acımasız hızarına karşı yazılmış "şiir portreler"i bir araya getiriyor. Her bir şiir, her bir portre, sevgiye, iyiliğe, dürüstlüğe ve erdemliliğe adanmış yaşamlara bir övgü, çağının mücadelecisi tanıdığı olmaktan vazgeçmemiş ozandan günümüze ışık düşüren umut dolu birer çağrı.

Yaşar Miraç
O Güzel İnsanlar

Ayrıntı: 1321
Şiir Dizisi: 34

O Güzel İnsanlar
Yaşar Miraç

İllüstrasyon
Betül Sinanoğlu

Yayıma Hazırlayan
Levent Turhan Gümüş

Son Okuma
Ahmet Batmaz

© Yaşar Miraç, 2019

Bu kitabın tüm yayım hakları
Ayrıntı Yayınları'na aittir.

Kapak Tasarımı
Petek Yılmaz

Kapak Düzeni
Gökçe Alper

Uygulama
Hediye Gümen, Esin Tapan Yetiş

Baskı ve Cilt
Deren Matbaacılık Ambalaj San. ve Tic. Ltd. Şti.
Beylikdüzü OSB Mah. Orkide Cad. No: 9/Z
Merkez Köyü / Merkez Bucağı / Beylikdüzü / İstanbul
Tel.: (0212) 875 48 86-87 Fax: (0212) 875 48 88
Sertifika No.: 34011

Birinci Basım: Temmuz 2019

Baskı Adedi 2000

ISBN 978-605-314-389-5
Sertifika No.: 10704

AYRINTI YAYINLARI
Basım Dağıtım San. ve Tic. A.Ş.
Hobyar Mah. Cemal Nadir Sok. No.:3 Cağaloğlu – İstanbul
Tel.: (0212) 512 15 00 Faks: (0212) 512 15 11
www.ayrintiyayinlari.com.tr & info@ayrintiyayinlari.com.tr

twitter.com/ayrintiyayinevi

facebook.com/ayrintiyayinevi

instagram.com/ayrintiyayinlari

Yaşar Miraç
O Güzel İnsanlar

O Güzel İnsanlar:
Zamanın Unutmaya,
Unutturmaya Ayarlı Acımasız
Hızarına Direnen Şiirler

1970’li yıllar, ülkemizde devasa bir toplumsal altüst oluşun yaşandığı yıllardı. Hayatın tüm alanları “politize” olmuştu. Tüm ülkeyi saran toplumsal uyanışın etkileri en çok büyük kentlerde hissediliyordu. Fabrikalar, tarlalar, okullar, gecekondular, her şey müthiş bir devinim ve değişim içindeydi. Halkçı, aydınlanmacı, toplumcu sol değerler daha önce rastlanmamış biçimde ilgi ve itibar görüyor, halkın siyasal süreçlere katılımını her geçen gün çığ gibi büyüyordu. “Yeni” olan her şey solla birlikte anılıyordu. Yeni siyaset, yeni sanat, yeni sinema, yeni tiyatro ve elbette yeni şiir.

Genç ve devrimci dimağlar eviri edebiyat aracılığıyla bir yandan evrensel kültürün değerleriyle buluşurken diğer yandan kendi öz folkloruyla, kadim Anadolu kültürünün çok katmanlı değerleriyle yeniden tanışılıyordu. Müzikte, sinemada, tiyatroda tam anlamıyla bir “devrim” yaşanmaktaydı. *Umut*, *Arkadaş* gibi ses getiren filmlere imza atan Yılmaz Güney yeni sinemanın sembolü olmuştı. Brecht gibi yazarlardan uyarladıkları oyunlarla AST ve devrimci tiyatro toplulukları siyaset sahnesinin doğrudan özneleri haline geliyor, gerici paramiliter çetelerin saldırısına uğruyorlardı. Bir tarafta Âşık İhsani gibi halk ozanları, diğer tarafta Cem Karaca, Fikret Kızılok gibi kentli

müziyenler konserlerinde on binleri bir araya getiriyor, gördükleri geniş halk desteğiyle gündem yaratıyorlardı.

Edebiyat da muazzam bir devinim içindeydi. Yaşar Kemal, Fakir Baykurt, Orhan Kemal gibi romancıların yapıtları büyük ilgi görürken başta Nâzım Hikmet olmak üzere on yılların yasaklı imza ve akımları halkla buluşuyor, şiir kitapları baskı üstüne baskı yapıyordu. Umudun diri, şiirin kıymetli olduğu benzersiz zamanlara tanıklık edilmekteydi.

Böyle bir ortamda Anadolu'nun değişik illerinden ses veren genç şairler, geldikleri yörenin folklor ve kültürünü, yerel olanda sıkışıp kalma riskini de göze alarak cesaretle “yeni şiir”e kattılar. Halkın sesini şiire taşıma isteği ve coşkusuyla kendine özgü deneysel yönelimleri de içeren adımlar attılar. Kimi eleştirmenlerce “yeni halk şiiri” olarak adlandırılan bir şiir dalgası ortaya çıktı. Bu dalga, şiddetli bir toplumsal çalkantının yaşandığı bu tarihsel kesitte şiirimizde etkili bir ışıltı, aydınlanma seline kendi kavlince can taşıyan bir ışık ırmağı olarak yerini aldı.

Sözünü ettiğimiz bu dalganın parıldayan öznelerinden biri de yayımladığı “barış, demokrasi, mücadele, gurbet ve sıla” şiirleriyle Yaşar Miraç oldu.

Lirik, devrimci bir şiirdi Miraç'ın şiiri. Lirik ve devrimci. Lirik ama devrimci. Devrimci ama lirik. Şiirin anlamı, amacı, hedefi gibi temalar bugün olduğu gibi o zaman da alabildiğine tartışılıyordu. Başkalarının olduğu gibi Miraç'ın şiiri de şiire birbirinden farklı kapılardan bakan farklı algılara konu oldu. Sahiplenildi veya mesafe konuldu. Her durumda geniş bir ilgi halesiyle karşılandı. Şiirini özgün kılan, Karadeniz deyişlerine, özgün söyleyiş tekniklerine yer vermesi, onlardan esinlenmesi değildi sadece; onlardan yola çıkarak başka bir yere, başka bir “ses”e, başka bir şiire varmasıydı. Miraç'ın 1979 yılında yayımla-

dığı *Trabzonlu Delikanlı* kitabı bu sesin örgün, damıtılmış ürünlerini bir araya getiriyordu. *Trabzonlu Delikanlı* ve hemen ardından yayımlanan *Gül Ekmek* (1980) ve *Taliplerin Ağıdı* (1980) yüzünü evrensel toplumcu değerlere çevirmiş demokrat çevrelerce coşkuyla sahiplenildi.

Bu toplumsal altüst oluş süreci 12 Eylül 1980'deki askerî darbeyle sona erdirildi. "Devinim"le ilgili olan her şeyin bastırıldığı, şiddetle dağıtıldığı, yok edilmeye çalışıldığı uzun ve karanlık bir döneme girildi.

Sanat da başka her şey gibi bu karanlıktan nasibini aldı.

Trabzonlu Delikanlı kitabı, askerî darbeden iki hafta sonra, 1980 Eylül'ün son günlerinde TDK Şiir Seçici Kurulu'nca birincilik ödülüne değer görülmüştü. Cuntasever yazarlar, dönemin etkin gerici gazetesi *Tercüman* üzerinden şaire karşı saldırıya geçti. Aralık 1980'de toplanan Sıkıyönetim Koordinasyon Kurulu, şairin *Gül Ekmek* ve *Taliplerin Ağıdı* adlı yapıtlarıyla birlikte *Trabzonlu Delikanlı* kitabını da yasakladı. Askerî cuntanın şefi Kenan Evren'in bizzat meydanlarda hedef göstermesi sonrasında Miraç, yurtdışına gitmek zorunda kaldı.

Trabzon'dan; fındık bahçelerinden, yeşil çay filizlerinden, "süt misir" in püskülünden yola çıkan Miraç şiiri, gurbette, "o lâcivert ülkede", bir kömür kentinde, Gelsenkirchen'de yirmi yıla yakın konakladı. Kömür kara, ter ak'tı. Miraç nasıl ki harmanda, tütün damında akan terin şiirini yazmış, yoksul canların söyleşmelerini şiire dökmüşse maden ocaklarının karanlığında uğraşıp duran, yorulup didinen emekçilerin dertlerini de aynı kararlılıkla şiire döktü.

Miraç'ın sürgün yıllarında yazdığı şiirlerin bir bölümünü içeren *Kömürkirchen* adlı kitabı ve Türkçenin büyük şiir ırmağına ışıltılı damlalar vermiş *Trabzonlu Delikanlı'sı* geçtiğimiz yıllarda yayınevimizce yayımlandı.

Elinizdeki *O Güzel İnsanlar* kitabı da Miraç'ın şiir serüveninin bazı özel sayfalarını bir araya getiriyor.

Yaşar Miraç, '80'li yıllar ve sonrasında, "kesilmiş bir dal gibi yere düşenler" in akdine, "halkın oğulları"nın hatırasına sadık kaldı.

Unutmamaya yazgılı bir ozan olarak; nakışı emekle, ince hüznler ve bozulmamış yaban gülüşlerle bezeli bir geçmiş zamanı, bir daha geri gelmeyecek olanı, yeri doldurulamayacak olanla ilgili hatırayı şiirin belleğine kaydetti.

O Güzel İnsanlar, zamanın unutmaya, unutturmaya ayarlı acımasız hızarına karşı yazılmış "şiir portreler"i bir araya getiriyor.

Özgürlük mücadelesinin sarp yollarında, çapraz ateşlerde, hain tuzaklarda, bombalı suikast ve katliamlarda yitirdiğimiz devrimciler de var kitapta; ozanın bizzat tanıdığı, şiirlerinden, yazdıklarından esinlendiği, aynı masada oturup konuştuğu, yayıncılık yaptığı dönemde kitaplarını yayımladığı şairler de; memleketi Trabzon'dan, yakın aile çevresinden çalışkan, kişilikleriyle çevrelerine ışık saçan, sevecen insanlar da...

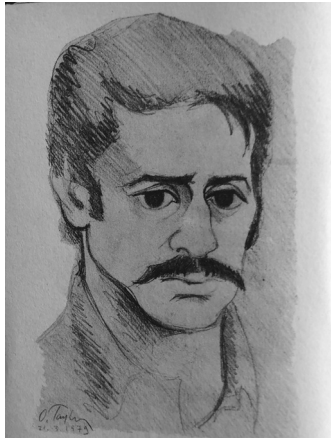
Bir bölümü daha önceki kitaplarında, dergilerde yayımlanmış, büyük bir bölümüyse ilk kez bu kitapta okuyucularla buluşan şiirler.

Her bir şiir, her bir portre; sevgiye, iyiliğe, dürüstlüğe ve erdemliliğe adanmış yaşamlara bir övgü, çağının mücadelecisi olmaktan vazgeçmemiş ozandan günümüze ışık düşüren umut dolu birer çağrı.

Onbeşler'den Denizler'e, Victor Jara'dan Nesimi Çimen'e, Metin Altıok'tan Refik Durbaşa'a, Hrant'tan Ber-

kin'e, Uğur Mumcu'dan İlhan Selçuk'a, Dağlarca'dan Külebi'ye, Ceyhun Atuf Kansu'dan Ahmet Erhan'a, Nâzım'dan Ahmed Arif'e; "her biri ne şiire ne kitaplara sığacak" çok sayıda devrimci, şair, yazar ve aydın için yazılmış birer "unutmama, hatırlama ve sahipleniş" hikâyesi.

Levent Turhan Gümüş
23 Haziran 2019, İstanbul

O Güzel İnsanlar

*onlar tarihin karanlığında
yazdılar güneşi alınlarına
altın harflerle ve ışıttılar
güneşi tarihin yarınlarına*

..., *Ethem Nejat, Mustafa Suphi*

onbeşler denizi

oy anam neden kara
bu denizin suları?
*akça mı olaydı oğul
onbeşlerin suları?*

oy anam neden pekçe
bu denizin dalgası?
*yumuşak m'olaydı oğul
onbeşlerin kavgası?*

oy anam neden yaşlı
bu denizin canları?
*sevinçli m'olaydı oğul
onbeşlerin kanları?*

oy anam neden bora
fırtına denizi bu?
*yaralı aslan oğul
onbeşler denizi bu*

oy anam adı neden
onbeşler bu denizin?
*kızıl mayası oğul
onbeşler bu denizin*

çe-gu-ve-ray!

o yıldızı soran var mı
o gürce tan yıldızını

nerdedir şimdi
hangi ülkede

ışıyor sol
gökboşluğunda

serinç kuzeyde mi
turunç güneyde mi

yangın doğuda mı
söngün batıda mı

o mercan yürekliyi
alcan ışıklıyı

o ilk elçiyi
narca yıldızı

o kılavuzu
gözleyen var mı

nerdedir şimdi
hangi ülkenin

çalıyor sancılı
gökboşluğunda

o yıldızı duyan var mı
o korca çan yıldızını

erkenlikte tan kuşlarından
çe-gu-ve-ray! çe-gu-ve-ray!

o çığlık adını
dinleyen var mı

çe-gu-ve-ray!

o çağrı sesini
dinleyen var mı

nerdedir şimdi
hangi ülkede

o yıldızı izleyen var mı
o yırca tan yıldızını